

**Konsolidovaná výročná správa obce Čierny
Balog
za rok 2017**

starosta obce

Obec Čierny Balog

Obec vznikla v údolí Čierneho Hrona, ktoré bolo od 15. stor. obývané valašskými pastiermi. Od 16. stor. bola história regiónu úzko spätá s lesmi, bohatými na drevo, využívané v baniach a železiarskych hutách v okolí, kedy sem Habsburský cisár Ferdinand I. pozval drevorubačov z Álp, odborníkov na ťažbu dreva a stavbu vodných diel na jeho splavovanie. Tí tu zakladali prvé osady - Handle.

Čierny Balog sa nachádza vo Veporských vrchoch v Slovenskom rudohorí, v nadmorskej výške 550 m n. m. Rozlohou chotára 14 717 ha a počtom obyvateľov 5100 sa zaraduje medzi najväčšie obce v republike. Údolie Čierneho Hrona bolo prechodne obývané od druhej polovice 15. storočia tzv. valašskou kolonizáciou. Pastviny a lesy boli využívané hlavne pre chov oviec pre breznianske a lupčianske panstvo. Pre ďalší vývoj tohto regiónu malo rozhodujúci význam prevzatie banského a hutného podnikania na okolí Banskej Bystrice do rúk štátu - viedenskej komory. Jedným z dôvodov bol citeľný nedostatok dreva. V okolí Banskej Bystrice boli v tom čase hory vyrúbané. Využitie bohatých pralesov v údolí Čierneho Hrona, ako paliva pre mediarske huty v Banskej Bystrici, viedli dolnorakúsku komoru vo Viedni a cisára Ferdinanda I. roku 1547 k rozhodnutiu o ťažbe dreva a výstavbe vodných stavieb pre jeho splavovanie. Budovanie stavieb na splavovanie dreva - hrádzí na zachytávanie vôd, mokrých a suchých šmykov, vyžadovalo vyššie technické znalosti. Z tohto dôvodu boli po roku 1561 na Čiernohronské a Bieloehronské Handle kolonizovaní skúsení lesní drevorubači z alpských krajín (Soľnohradská - dnešný Salzburg a Štajerska), majúci skúsenosti s takýmito stavbami. Prišlo 8 - 11 rodín nemeckého pôvodu, ktoré tu začali zakladať prvé drevorubačské osady. Povest' hovorí, že prvý drevorubač Schwandtner, ktorý bol otcom početného potomstva, si založil svoje obydlie na tom mieste, kde bystrina pretekajúca Veľkú dolinu ústi do Čierneho Hrona. Pretože sa tam vytvorilo i skladisko - obchod, nazvali ho Krám. Príklad nasledovali aj Georg Axt (Jorg - založil Jergov), Veith Thurn (Fajt - Fajtov) a zakladali ďalšie osady. Drevorubačskí majstri z Álp si na prácu pri ťažbe dreva začali najprv najímať slovenských robotníkov zo všetkých okolitých strán. Istota živobytia lákala, takže sa postupne prisťahovali aj so svojimi rodinami. Pracovnú príležitosť si tu našli aj kováči, obuvníci, mlynári... Najviac rodín prišlo najmä z južných oblastí Slovenska, ktoré odtiaľ utekali pred stálym tureckým nebezpečenstvom. Prvá zmienka o existencii osád je z roku 1607, v služobných pokynoch Rudolfa II., pre ustanovenie lesného šafára v Brezne. Uvádzajú sa tu drevorubačské okrsky v Beňuši, na Čiernom Hrone, Kamenistom a Osrblí.

Vytvorené spoločenstvo si na svoje živobytie vytváralo podmienky - kupčením s vyťaženým a splaveným drevom pre huty v Banskej Bystrici, neskôr do Železiarní v Hronci a Podbrezovej. Postupne sa vyvinula akási „handelská ústava“ tj. výrobo-spoločenská organizácia drevorubačov, sústava ich povinností, náležitostí a odmeňovania. Pretrvala do začiatku 19. storočia. Na základe týchto podmienok napr. roku 1814 dokázalo na Čiernom Hrone 264 drevorubačov rozdelených do 33 dingov vyťažiť a spolu s rodinami splaviť 15 765 siah dreva, tj. asi 101 526 m³. Na splavovaní dreva, každý rok počas jarných vôd, sa podieľali celé rodiny osád vrátane žien a detí. K tomuto účelu v dolinách Čierneho Hrona slúžilo 105 km vodných šmykov a 11 hrádzí na zachytávanie vôd pre splavovanie. Výplata za dodané drevo bola formou priamej mzdy, prídedom pôdy a naturálií - pšenica, soľ, železo, oceľ... Z tohto sa odvádza aj pôvodný názov osád v údolí Čierneho Hrona, ako Handle, od nemeckého slova Händler - kupec, alebo Holz - Händler - drevokupec. Pôvodné úradné pomenovanie drevorubačských osád bolo „Kaiserlich -Koniglichen Schwarzwasserer Holz - Handlungen“ - Cisársko kráľovské drevorubačské Čiernohronské handle. Ďalším významným medzníkom bol rok 1909. Rozvíjajúca sa technika dala podnet k výstavbe úzkorozchodnej (760 mm)

lesnej železnice z Hronca na Čierny Balog v dĺžke 10,4 km. Roku 1912 až po Dobroč. Sieť sa v r.1916-1918 za pomoci ruských zajatcov, podstatne rozšírila do všetkých veľkých bočných dolín. V rozkveti roku 1946 dosiahla celkovú dĺžku 132 km a zviezla 330 000 m3 dreva ročne. Z tohto vyplýva, že zvýšila produktivitu práce oproti splavovaniu 3-krát. Rozhodnutím vlády mala byť Čiernohronská železnica zlikvidovaná do r.1985. Dnes je v prevádzke 16 km trate - ako turistická atrakcia.

Významným medzníkom bol aj veľký štrajk lesných a piliarskych robotníkov roku 1933 proti hladu a nezamestnanosti, za zvýšenie miezd. Štrajk potlačilo 130 četníkov strelbou do robotníkov. Potrestaných bolo 140 účastníkov žalárovaním a peňažnými pokutami. Z historických udalostí, ktoré sa zapísali do dejín obce Čierny Balog, treba ešte spomenúť odvahu obrancov počas Slovenského národného povstania v rokoch 1944 - 45. Celá obec tu vystúpila ako jedna osobnosť - nielen v priamej účasti, ale aj zázemie tu zohralo dôležitú úlohu. Udlosti z tohto obdobia a odvaha ľudí od Čierneho Hrona inšpirovali po 2. svetovej vojne spisovateľov, básnikov, režisérov, ale aj ľudovú slovesnosť v podobe bojových piesní a povstaleckých legiend. Po r. 1950 prestáva byť práca s drevom jediným zdrojom obživy. Rozvoj priemyslu, začal lákať za prácou, za vzdelaním do miest po celom Slovensku.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Jozef Dekret Matejovie (1774 -1847) narodil sa v osade Dobroč - rozhodujúcou mierou prispel k záchrane spustošených lesov. Jeho racionalizačné a novátorské postupy položili základ pre usporiadané lesné hospodárstvo v celej krajine a preto patrí k najvýznamnejším lesníckym priekopníkom na prelome 18. a 19. storočia. Dekretov odkaz „zachovať lesy potomstvu" je stále aktuálny. Koncom septembra 1855 navštívila Čiernohronský Balog spisovateľka **Božena Němcová**. Pobyt inšpiroval spisovateľku, k napísaniu poviedky Chyže pod horami. Sprevádzal ju lesno - banský lekár **G. K. Zechenter - Laskomerský**, ktorý bol miestnym lekárom a rád chodil na Balog aj poľovať (Poľovačka na medvede). **Ladislav Ťažký** - narodil sa v roku 1924 v osade Komov. Napísal viac ako 30 kníh, románov, noviel... Prostredie, príroda a tvrdá práca v horách mu boli inšpiráciou k 10-tim dielam, ktorých dej sa odvíja v údolí Čiernej rieky. Najznámejšie diela sú Host' majstra čerta, Jánošíkova slza, Márie a Magdalény, Aj v nebi je lúka, V kráľovstve zelenej bohyně. **Peter Kováčik** - narodil sa v roku 1936 v osade Balog, autor románov, divadelných a rozhlasových hier, scenárista a spisovateľ. Začínal knihou zážitkov z detstva - Jablká nášho detstva. K najznámejším patrila kniha „Nevera po Slovensky" - scenár k filmu režisovanému Jurajom Jakubiskom, divadelná hra - Krčma pod zeleným stromom, román Svätý z Handľov o Jozefovi Dekretovi Matejovie. Slovenské národné povstanie a víťazný boj jednoduchých ľudí, partizánov a vojakov, pútavo opísal **Peter Jilemnický** v románe Kronika. **Julo Bartoš - Šuko** (1933-2006) narodil sa v osade Medveďovo. Kapelník ľudovej hudby, ktorý si svojím umením získal prívlastok „Kráľ rómskych muzikantov".

Obecný úrad

Starostom obce je Ing. František Budovec, ktorý vo funkcii pôsobí druhé volebné obdobie.

Obecné zastupiteľstvo má 13 poslancov: Ing. Petr Ambros, Vincent Budinský, Ľubomíra Vozárová, Elena Betková, Ing. Milan Gašperík, Jana Kvietková, Peter Motyka, Jozef Giertl, , Ing.Lenka Haviarová, Peter Daxner, Anna Giertlová, Judr.,Mgr.Tatiana Štulrajterová, Mgr.Michal Vetrák

Organizácie obce vstupujúce do konsolidácie

Obec má zriadenú rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou Základná škola Jánošovka, ktorej riaditeľkou je Mgr. Ľubica Vránska, príspevkovú organizáciu Zahorka, ktorej riaditeľom je Jozef Turňa.

Obchodné spoločnosti obce

Obec má založenú obchodnú spoločnosť Zahorka, s.r.o., ktorej konateľom je Jozef Turňa.

Stav a vývoj obce

Obec Čierny Balog hospodárila s prebytkom vo výške 155 996,46 €. Zostatok finančných prostriedkov z predchádzajúcich období k 31.12.2017 bol vo výške 224 395,78 €. Hospodárenie obce je vyrovnané a stabilné a je pripravená na kapitálové projekty. V jej hospodárení sa nenachádzajú významné neistoty ani riziká, ktoré by mohli narušiť jej stabilitu. Po ukončení roka do vypracovania výročnej správy nenastali žiadne udalosti osobitného významu.

Záverečný účet obce Čierny Balog za rok 2017	
V náväznosti na výkaz Fin 1 – 12 bez mimorozp.príjmov a výdavkov	
(v €)	
Bežné príjmy obce vrátane vlastných príjmov rozpočt.organizácie	3 286 826,13
Bežné výdavky vrátane rozpočtovej organizácie	2 831 956,75
Prebytok bežného rozpočtu	454 869,38
Kapitálové príjmy	5 265 900,19
Kapitálové výdavky	5 564 773,11
Kapitálové výdavky rozpočtovej organizácie	0,00
Schodok kapitálového rozpočtu	- 298 872,92
Výsledok hospodárenia (prebytok bežného a kapit.rozpočtu)	155 996,46
V tom: cudzie FP a finančné zábezpeky na vrátenie	39 246,65
Prebytok za rok 2017	116 749,81
Príjmy finančných operácií	307 521,15
Výdavky finančných operácií	83 125,37
Hospodárenie z finančných operácií	224 395,78
Výsledok rozpočtového hospodárenia obce	380 392,24
Výsledok rozpočtového hospodárenia na rozdelenie	341 145,59

Výsledok rozpočtového hospodárenia obce podľa ESA 95:	
- Zvýšenie záväzkov (zmena stavu)	1 981 718,89
- Zníženie pohľadávok (zmena stavu)	- 11 367,47
Výsledok hospodárenia obce podľa ESA 95:	+ 2 126 347,88
Finančné usporiadanie rozpočtového hospodárenia	
Prebytok bežného rozpočtu	454 869,38
- financovanie kapitálových výdavkov	-298 872,92
Rozpočet finančných operácií	224 395,78

Bilancia aktív a pasív – v EUR

a/ za materskú účtovnú jednotku
AKTÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Majetok spolu	18 472 314,18	12 149 260,16
Neobežný majetok spolu	16 935 370,48	10 691 466,00
Z toho:		
Dlhodobý nehmotný majetok	0	3 528,62
Dlhodobý hmotný majetok	15 950 102,48	9 702 669,38
Dlhodobý finančný majetok	985 268,00	985 268,00
Obežný majetok spolu	1 522 625,20	1 443 710,94
Z toho:		
Zásoby	5 315,01	5 392,71
Zúčtovanie medzi subjektami VS	318 915,36	351 407,57
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	130 354,97	141 722,44
Finančné účty	1 048 039,86	925 188,22
Poskytnuté návratné fin.výpomoci dlh.	0	0
Poskytnuté návratné fin.výpomoci krát.	0	0
Časové rozlíšenie	14 318,50	14 083,22

PASÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Vlastné imanie a záväzky spolu	18 472 314,18	12 149 260,16
Vlastné imanie	6 666 952,51	6 465 566,54
Z toho:		
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	6 666 952,51	6 465 566,54

Závazky	2 165 412,61	4 147 131,50
Z toho:		
Rezervy	1 500,00	1 500,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	5 000,00	2 979 440,25
Dlhodobé záväzky	330 758,53	362 221,49
Krátkodobé záväzky	1 777 700,22	717 271,90
Bankové úvery a výpomoci	50 453,86	86 697,86
Časové rozlíšenie	9 639 949,06	1 536 562,12

b/ za konsolidovaný celok

AKTÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Majetok spolu	19 122 859,49	12 897 069,96
Neobežný majetok spolu	17 833 550,90	11 678 691,84
Z toho:		
Dlhodobý nehmotný majetok	0	3 528,62
Dlhodobý hmotný majetok	16 860 232,90	10 701 845,22
Dlhodobý finančný majetok	973 318,00	973 318,00
Obežný majetok spolu	1 273 050,69	1 202 797,22
Z toho:		
Zásoby	11 184,73	8 960,24
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	150 744,62	177 905,16
Finančné účty	1 111 121,34	995 931,82
Poskytnuté návratné fin.výpomoci dlh.	0	0
Poskytnuté návratné fin.výpomoci krát.	0	0
Časové rozlíšenie	16 257,90	15 580,90

PASÍVA

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Vlastné imanie a záväzky spolu	19 122 859,49	12 897 069,96
Vlastné imanie	6 694 606,37	6 519 153,43
Z toho:		
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	6 694 606,37	6 519 153,43
Záväzky	2 271 048,40	4 272 074,39
Z toho:		

Rezervy	10 063,74	10 761,14
Zúčtovanie medzi subjektami VS	5 000,00	2 979 440,25
Dlhodobé záväzky	336 452,55	367 582,74
Krátkodobé záväzky	1 869 078,25	827 592,40
Bankové úvery a výpomoci	50 453,86	86 697,86
Časové rozlíšenie	10 157 204,72	2 105 842,14

Hospodársky výsledok v EUR.

a/ za materskú účtovnú jednotku

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Náklady		
50 – Spotrebované nákupy	196 154,35	161 256,71
51 - Služby	358 169,29	212 108,62
52 – Osobné náklady	890 708,83	859 595,66
53 – Dane a poplatky - služby	34 479,94	39 149,54
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	117 060,88	251 539,15
55 – Odpisy, rezervy, časové rozlíšenie	325 518,35	301 838,70
56 – Finančné náklady	14 473,47	16 552,74
57 - Mimoriadne náklady	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	477 161,22	439 981,11
59 – Dane z príjmov	0	0
Výnosy		
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	47 318,91	54 651,99
61 – Zmena stavu vnútroorgan. služieb	0	0
62 - Aktivácia	0	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 920 757,59	1 886 895,59
64 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	181 299,03	188 416,13
65 - Rezervy a opravné položky, časové rozlíšenie	5 214,51	4 921,96
66 – Finančné výnosy	3 530,17	1 259,46
67 – Mimoriadne výnosy	0	4 519,18
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	455 749,55	445 387,04
Hospodársky výsledok	200 143,43	304 028,94

b/ za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2017	Skutočnosť k 31.12.2016
Náklady	Hlavná čin.	Podnik.čin.	Spolu	Spolu
50 – Spotrebované nákupy	349 910,09	21 172,90	371 082,99	365 194,45
51 - Služby	415 712,58	53 229,11	468 941,69	331 329,96
52 – Osobné náklady	1 827 211,25	60 464,22	1 887 675,47	1 740 983,52
53 – Dane a poplatky - služby	40 503,92	2 217,38	42 721,30	48 513,38
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	117 201,81	14,41	117 216,22	251 903,14
55 – Odpisy,rezervy,časové rozlíšenie	436 148,92	2 318,63	438 467,55	414 787,46
56 – Finančné náklady	17 020,55	84,70	17 105,25	19 341,21
57 - Mimoriadne náklady	0	0	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	57 112,57	0	57 112,57	54 160,00
59 – Dane z príjmov	0	1 016,00	1 016,00	5 733,99
Výnosy				
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	90 984,66	123 962,13	214 946,79	256 035,60
61 – Zmena stavu vnútroorgan. služieb	0	0	0	0
62 - Aktivácia	2 470,40	0	2 470,40	40 832,79
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	1 922 482,79	0	1 922 482,79	1 888 360,39
64 – Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	186 528,15	1 279,61	186 528,15	194 789,40
65 - Rezervy a opravné položky,časové rozlíšenie	13 549,53	926,12	14 475,65	11 584,34
66 – Finančné výnosy	3 530,17	0,73	3 530,90	1 260,09
67 – Mimoriadne výnosy	0	0	4 519,18	4 519,18
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 238 408,75	0	1 238 408,75	1 162 933,87
Hospodársky výsledok po zdanení	197 132,76	-15 628,82	181 503,94	325 368,55

Poskytnuté dotácie

Obec Čierny Balog poskytla v r.2017 v zmysle uzatvorených zmlúv a VZN obce nasledujúce účelové dotácie na podporu športu, kultúry a podnikania v obci:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov v €
Transfer obci	Bežné výdavky	100
Dotácia Komunitnému centru	Bežné výdavky-soc.oblasť	1 500
Misericordia,Paradiso,Domka	Bežné výdavky-soc.oblasť,deti,seniori,rom.folklór	600

Mirikle	Podpora rómskeho súboru	400
Zväz poľovníkov Korytárska, Dobroč	Organizovanie výstavy	1 550
Pjater – sociálny taxík	Bežný výdavok – soc.oblasť	6 500
Dotácia pre športové kluby Partizán, Tatran, Biatlon a Miazgu n.o.	Bežné výdavky – podpora športu	38 849,97
Kýčera n. o.	Bežné výdavky – podpora kultúry v obci, propagácia obce	4 000
Farnosť Čierny Balog	Bežné výdavky – soc.oblasť	1 500

Významné investičné akcie v roku 2017.

- Výstavba kanalizácie v obci	5 522 087,72 €
- Nákup pozemkov pre obec	2 805,00 €
- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	5 504,47 €
- Rozhľadňa Pustý vrch	7 999,52 €
- Protipovodňové opatrenia	8 316,60 €
- Doplnok k územnému plánu	400,00 €
- Projektová dokumentácia – garáže Zahorka p.o.	1 080,00 €
- Rozšírenie verejného osvetlenia	5 694,00 €
- Nákup úžitkového automobilu	8 500,00 €
Celkovo sa v r. 2017 preinvestovalo 5 564 773,11 €.	

Prehľad o stave a vývoji dlhu

Obec má k 31.12.2017 záväzky z obchodného styku v dobe splatnosti vo výške 1 667 705,10 € (faktúry so splatnosťou v jan.2017 – projekt EÚ a ŠR) a nesplatenú istinu bankového úveru vo výške 50 453,86 €.

Prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov

Obec k 31.12.2017 neposkytla žiadne záruky.

Údaje o hospodárení príspevkových organizácií vo svojej pôsobnosti

Príspevková organizácia Zahorka dosiahla k 31.12.2016 výsledok hospodárenia pred zdanením vo výške + 628,00 €, pričom podnikateľská činnosť vykazovala zisk vo výške 255,00 € a hlavná činnosť vo výške 373,00 €. (Výročná správa o hospodárení Zahorky, p.o. tvorí prílohu záverečného účtu obce.) Daň z hospodárskeho výsledku podnikateľskej činnosti činila 56 €.

Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti.

Obec nemá k 31.12.2017 zriadenú podnikateľskú činnosť.

Udalosti osobitného významu.

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.